

ПРОЛОГ

Цього разу він і справді збирався це зробити.

На тумбочці біля ліжка стояли невідкоркована пляшка бренді й келих. Але цього разу йому не потрібно було стимулювати себе у штучний спосіб ані алкоголем, ані транквілізаторами — ці останні він приймав був тоді, раніше, коли також збирався це зробити. В руках він тримав листа, в якому пояснював своє рішення. За ці роки й листів таких йому також доводилося писати чимало. Деякі були короткі, інші довгі. Деякі — щирі й лаконічні, в них він одразу переходив до справи. Інші — розлогі й плутані, в них він благав розуміння й співчуття в усіх одразу, зацікавлених і незацікавлених осіб. Багато цих листів так і зосталися недописаними — він полишав їх, коли до нього приходило розуміння, що насправді він не збирається цього робити.

Але цього разу він зважився. Справді зважився.

Йому не хотілося зводити очі, але він змусив себе глянути на мотузку, прив'язану там, угорі. Під нею стілець. Все було так просто. Зіп'ястися на стілець. Затягнути на шиї зашморг. І зробити крок. Кілька хвилин болю й паніки, а потім мотузка зробить свою справу, видушить з тебе життя. Більшість людей були б вдячними, якби перед смертю на них чекали всього-на-всього кілька хвилин болю.

Замолоду йому трапляло бачити чимало смертей. Кілька секунд агонії — то така дрібниця. А ще він читав, що коли вішаєшся, то впродовж тих останніх кількох хвиль, коли мозку вже бракує кисню, біль минає і ти просто безтурботно пливеш собі, відбуваєш у небуття. І саме цього він жадав найбільше.

Небуття.

В глибині будинку знову лунали роздратовані голоси, там люто сварилися. Він чув її крики, чув, як той, другий, горлав щось

у відповідь. Чому б їм не постуляти пельки? Чому не подарувати йому ці останні кілька дорогоцінних хвилин спокою, на які він заслуговував, — перш ніж він покине цей світ назавше?

Будинок знову огорнула тиша.

Він сів на ліжку й потягнувся по пляшку бренді. Кілька ковтків лиха не накоять. Він не прагнув відчуття хмільної бравади — просто хотів прогнати холод, який засів там, усередині. Він наповнив келих по вінця, потім знову звів очі на зашморг, цмулячи пекучу рідину. Відтак знову налив собі бренді. Й тільки зробивши це втретє, збагнув, що коїть.

Все відбувалося точнісінько так само, як тоді, у попередні рази. Він знову напивався як чіп. Ладний на все, аби лиш не робити того, що намірився. Відсунувши вбік пляшку й келих, він обережно поклав обіч з ними листа й звівся.

Ледь заточуючись під впливом алкоголю, він здолав кілька кроків, що відділяли його від стільця, і на непевних ногах видерся на нього. Міцно вхопив зашморг, натягнув його на шию. Поправив вузол — наче на краватці. Заплющив очі, кілька разів глибоко вдихнув. Зосередився, намагаючись позбутися будь-яких сумнівів, а тоді вдав, ніби робить крок зі стільця. Відсахнувся. Підступився ближче до краю, знову вдав був, ніби робить крок. Нога на кілька секунд втратила опертя, затим він знову відсмикнув її.

Він аж похлинувся розпачем. Ну чому, коли єдине, чого йому так кортіло, — це небуття, він не спроможний зробити цю просту річ?

Правильну річ. Єдину можливу річ.

Там, унизу, знову сварилися. Ну чому вони не можуть постуляти писки? Просто, хай їм грець, постуляти писки?..

Він послабив зашморг і зліз зі стільця. Зашпортуючись, квапливо повернувся до ліжка й налив собі ще бренді. Взяв свого листа і з похмурою усмішкою ретельно пошматував його на рам'я і вкинув у пластикове відро, яке використовував як кошик для сміття.

«Всім зацікавленим особам»? Дурня яка. Всі зацікавлені особи були давно вже мертві чи поїхали світ за очі. Нікого не цікавили ані його пояснення, ані перепросини, ані навіть він сам. Він

кинув келих на ліжко і захопив пляшку за шийку. Можливо, якщо він її видудлить усю, до останньої крапельки, то не вагатиметься, коли знову опиниться на стільці, — так само, як п'яний водій уже не вагається, сівши за кермо. Він квапливо заходився ковтати бренді, аж допоки не почало пекти горло, а відтак знову відставив пляшку.

Здолавши в кілька кроків відстань, що відділяла його від стільця, він знову видерся на нього. Затягнув зашморг, заплющився, обхопив себе за плечі, наче намагаючись обійняти небуття.

Він простояв незрушно досить довго. А потім знову розплющився. Фізична оболонка його була п'яна, а от сам він — ні. Він був тверезий, з ясною головою і зашморгом на шиї.

Все це було брехнею. Насправді цього разу він також не збирався цього робити. І наступного разу він цього не скоїть також. Краще вже він буде живим мерцем, ніж зробить те, що слід зробити. Слабак, слабак, слабак. От він хто. Жалюгідний слабак. І саме його слабкість тоді призвела до трагедії.

Він смикнув за зашморг, зтягнутий під підборіддям. Заходився розв'язувати вузол, нетверезо похитуючись. Заточився, поймаючи п'яним розпачем. Зашморг зтягнувся, врізаючись у шию. Охоплений сліпою панікою, він спробував був утримати рівновагу, але послизнувся й зірвався зі стільця. Сам стілець завалився на бік. Боже милий! Він підвиснув у повітрі, смикаючи руками й ногами. Скрикнув. Повітря перестало надходити до легень і виходити з них. Кричати вже не вдавалося — з горла виривалося саме розпачливе придушене булькотіння. Він учепився в зашморг обома руками й спробував був розтягнути його. Але знаряддя смерті хіба дужче зтягувалося навколо шиї.

Охоплений розпачем, він спробував ухопитися за мотузку над головою ослабленими пальцями — в останній надії врятуватися. На якусь мить йому це вдалося. Легені спрагло ввібрали в себе дорогоцінне повітря. А потім повітря закінчилося. Зморені руки зісковзнули з мотузки, долоні й пальці обпекло болем. Зашморг смикнув голову назад, мотузка натяглася. Його руки й ноги сіпнулися востаннє, і те життя, що в ньому ще залишалося, згасло.

А відтак прийшло небуття.

ОГОЛОШЕННЯ

Кімната на винайм.

*Новинка! Чудова кімната з двоспальним ліжком
для одного пожилця!*

*Просто дивовижна кімната в чарівному
великому будинку у Північному Лондоні.*

Простора й затишна, світла і зручна.

*Ідеальне поєднання сучасного комфорту
і старовинного Лондона.*

Свіжий ремонт, нове меблювання.

Комунальні платежі включені у вартість оренди.

До станції метро хвилина пішки.

Усі принади міста зовсім поряд.

Безкоштовний wi-fi.

*Власники будинку мріють знайти пожилця,
якому припаде до серця їхня домівка! ☺*

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

Мені перехоплює подих, коли я роздивляюся будинок. Він великий, ба навіть величний. Три поверхи, мабуть, ще й підвал є. У променях пообіднього підосіннього сонця кам'яні стіни набули теплого й затишного відтінку пісочного печива. Приємне видовище. Фасадом в'ється плющ — аж до масивних димарів, де облаштувалася зграйка птахів, згори вниз позираючи на світ. Жодна з пташок не цвірінькає. Можна завиграшки уявити, що колись, за давніх-давен, цей будинок був оселею поважного вікторіанського джентльмена, який потребував більше простору для своєї багатодітної родини. Ще й для челяді нагорі місце знайшлося.

Будинок, звісно, окремий; жодний вікторіанський татусь не зголосився б, щоб його донька, яка вчиться грати на фортепіано, своїми заняттями надокучала сусідам. І, звісно, йому також не до вподоби було б, якби ті сусіди почули, як він влаштовує прочуханку покоївці, яка мала нахабство подати йому підгорілу рибу.

Обабіч вулиці виструнчилися пишні зелені дерева — такий собі живий параван, що затуляє будинки. Цілком очевидно, що раніше район був не надто престижний, але навіть зараз, коли ця місцина, певна річ, процвітає, вона водночас залишається затишною і охайною, хай навіть деякі з цих будинків почали здавати — окремими квартирами чи кімнатами. Кімнатами на винайм.

Єдина річ, що псує цей досконалий, ніби з поштівки, пейзаж, маячить на під'їзній алеї. Білий фургон. На боці напис великими літерами «Джек-мастак». «Будь-яка хатня робота. У нашій справі дрібниць немає!» — сповіщає напис на другому боці. Також там є номер мобільного. До багажника на даху примотужена драбинка, прикрашена кольоровими прапорцями. Якби власниця будинку була ота вікторіанська родина, цьому «Джекові», поза всякими сумнівами, наказали б залишити свій сучасний аналог ридвана на задньому дворі.

Стискаючи аркуш з відомостями, отриманими в інтернет-агенції з оренди нерухомості, так міцно, наче це — моя остання воля й заповіт, іду під'їзною алеєю. Рінь жалить ноги крізь тонкі підошви чорних черевичків на низькому підборі. Долоня волога від поту, і папір від того теж вологий, літери подекуди вже розпливлися. Коли я підходжу ближче, увагу мою привертає незвичайна позначка високо на стіні, над ганком. Велике коло, вирізьблене в камені, а в ньому — відбиток ключа. Також там стоїть дата — 1878 рік.

Двері масивні, пофарбовані в лискучий чорний колір, з елегантним стукальцем. Кров гупає в мене в скронях, коли я стукаю. Жодних кроків не чути, але за мить жаске шосте відчуття підказує, що хтось за мною спостерігає. Втім, я трохи заспокоююся, помітивши виблиск невеличкого круглого пластикового вічка в дверях. Хай там хто на мене дивиться, він урешті-решт вирішує, що загрози я не становлю, і двері широко прочиняються.

— Ви, мабуть, Ліза? З агенції нерухомості?

Він приблизно мого віку, десь за двадцять, але оце й усе, що в нас є спільного. Одяг неформальний — вибляклі джинси й футболка, волосся зібране в недбалий пучок. Такий собі сучасний хлопець, якому подобається, коли на нього звернені погляди всіх

присутніх, — про це свідчить геть усе, починаючи від золотого піратського кульчика у вусі й аж до татуювань на обох руках, які змагаються з цим кульчиком за загальну увагу. Чому людям так подобається таврувати власну шкіру? Вона має бути бездоганною й гладенькою, хіба що невблаганному часу дозволено залишати на ній свої мітки. Зовні цей хлопець узагалі-то і справді нівроку; єдиний недолік у мужній вроді цього красунчика з квадратною щелепою — це зуби, пожовклі через те, що дехто забагато курить.

— Так, — нарешті відповідаю я, намагаючись, щоб голос звучав приязно і з надією. Мені справді потрібна ця кімната.

Він зиркає на годинник. І кривиться.

— Отакої, щось ви наче трохи зарано...

Цікаво, а якби він дізнався, що впродовж останніх двадцяти хвилин я тинялася туди й назад вулицею, чи стала б його гримаса ще промовистішою?

— Якісь проблеми? Мені прийти пізніше?

Він знову кривиться — але цього разу це широка, хоча й трошки поплямована нікотинном усмішка. Жестом запрошує мене ввійти.

— Певно що ні! Я не великий прихильник усіх цих церемоній!

Хутко переступаю поріг. Враження таке, наче я повернулася додому. Саме цим цей величний будинок і стане, якщо мені вдасться домовитися щодо кімнати, — моєю домівкою.

— Ласкаво просимо, як казав павук мусі¹. До речі, я — Джек.

Він заводить мене до холу — і той просто поглинає мене. Вражено роздивляюся широко розверстими очима. Будинок виявляється навіть більшим, ніж скидалося зовні. Вестибюль, вимощений чорно-білою плиткою², веде, видається, до їдальні, а ген за нею видно кухню. Інші двері зачинені. Кімнати, які ховаються за ними, Джек не збирається мені показувати. Натомість він веде

¹ Посилання на відомий вірш англійської поетеси Мері Говітт (1799—1888) «Павук і Муха». В центрі сюжету — підступний павук, який умовляннями, лестоцями й красномовством заманює довірливу муху до свого павутиння. (*Тут і далі прим. перекл.*)

² Чорна й біла плитка, що утворює різноманітні візерунки на підлозі холу, вважалася «візитівкою» найзаможніших будинків за вікторіанської доби.

мене просто до сходів з різьбленими дерев'яними бильцями. Їх устелено хідником з розляпистим візерунком.

На підлозі передпокою лежить великий килим. Він просто дивовижний — червоно-чорний, по берегах квіти, а посередині напис, напевно зроблений арабською в'яззю. Це нагадує мені килими й припалі курявою хідники, які я бачила на торговищі в Марокко, куди ми з мамою й татом їздили, коли я ще була підліток. Я змушую себе стати на нього. Вдихнути саму сутність будинку. Оце і є хол — сутність будинку, його серце. Не вірте всім тим теревенням сучасних агентів з нерухомості, які торочать, що, мовляв, серце будинку — то кухня. Насправді серце кожного будинку б'ється у проміжку між вхідними дверима й сходами, там, де зазвичай він незрушній. Де завжди панує тиша.

— То ви йдете чи ні? — питає Джек, який уже встиг здолати кілька сходинок.

Я сходжу з килима і йду за ним.

Те, що цей от молодий хлопець — власник оцього неймовірного будинку, просто дивовижно. Він, мабуть, кілька мільйонів коштує. Цікаво, чи маєток і справді належить йому? В агенції мені не сказали, хто є власник, просто дали електронну адресу, щоби була змога домовитися стосовно зручного для нас обох часу оглядин.

— То чим ви заробляєте собі на життя, Лізо?

— Працюю у відділі програмного забезпечення банку.

Джека моя професія, схоже, дивує.

— Програмне забезпечення? Трохи химерно, як для дівчини, хіба ні?

Хлопці що, й досі таке кажуть? Цікаво, чи Джек чув про рух #MeToo¹? Я вирішую не вшановувати цю ремарку відповіддю. Алекс ніколи б не бевкнув такої дурниці.

Мені раптом спадає на думку, що я наражаюся на ризик, залишаючись сам на сам у будинку з цим чоловіком. З незнайомцем. Аж тоді я міркую над тим, чи, бува, я не снобка. Освіта

¹ Me Too (або #MeToo, з англійської — «Я теж») — хештег і соціальна акція-флешмоб, спрямована проти сексуального насильства й сексуальних домагань. Вони набули популярності в соціальних мережах у жовтні 2017 р. внаслідок секс-скандалу навколо кінопродюсера Гарві Вайнштейна.

в приватній школі здатна перетворити тебе на снобку. Адже в мене немає жодних підстав вважати його небезпечним. Може, він «безневинний, наче ягня Боже», як каже моя матінка.

Я намагаюся переконати себе, що в місті повно людей, в яких немає вибору, окрім як шукати кімнату на винайм. І, до речі, факт мого візиту сюди зафіксовано в ріелторській агенції!

Ми дістаємося сходового майданчика другого поверху. Всі двері зачинені, окрім одних; крізь щпарину я дістаю нагоду краєчком ока вгледіти щось, неабияк схоже на величезну ванну кімнату. Затим мене знову ведуть угору. Ми долаємо ще один сходовий просвіт, цього разу якийсь вузький і покручений. Тут уже немає хідника. Отже, наша мета — горішній поверх.

Сходи риплять і стогнуть під нашими кроками.

— Ви вже дивились якісь інші кімнати? — питає він.

Я хитаю головою, хоча напевне знаю, що він цього не побачить.

— Ні. Це перша, яка привернула мою увагу. А до вас приходили інші потенційні квартиранти?

— Кілька, — озивається він. — От минулого тижня актриса завітала. Наче приємна дівчина, але, ніде правди діти, хоча акторська професія вся така крута й гламурна, та стабільності в ній немає. Немає роботи — отже, немає грошви платити за кімнату. — Він озирвається на мене. — Ми не збираємося займатися благодійністю.

— У мене постійна робота, — квапливо запевняю я його. — І я працюю на одному місці вже впродовж чотирьох років. А ще в мене є рекомендації й довідка з поліції, що я не стою в них на обліку.

Він зупиняється на горішньому майданчику й розвертається до мене. Вигляд у нього неабияк потішений.

— Довідка з поліції? А ви серйозно підійшли до справи. Мені це подобається.

Я встигаю трохи захекатися, поки ми дістаємося горішнього майданчика.

— От кімната. — Джек указує на двері просто перед нами, в кінці дуже короткого коридору. Вони пофарбовані в пересічний матовий білий колір і виглядають так, наче лиш на мене й чекали все життя.

Мені незугарно перехоплює дух, коли Джек натискає на старомодну ручку. Він широко розчахує двері. Заходить.

Мене ж наче правець побив. Стовбичу на місці — чужинка, що зазирає до іншого світу.

— З вами все гаразд? Вас наче морозить... — Він вказує на велике мансардне вікно у віддаленому кінці кімнати. — Може, зачинити?

— Ні, зі мною все гаразд. Це так, вуличний холод виходить... — Я заходжу досередини.

— А я оце щойно хотів зауважити, що ви наче якось аж надто тепло вдягнені. — Промовивши це, він добросердно всміхається.

Насправді, можна було й не казати, що вигляд я маю такий, наче законодавцем моди цього року є Сніговик Фрості¹. Сукня в мене плетена, з довгими рукавами, і вона ховає мене від підборіддя і аж до нижче колін. Також на мені щільні легінси. Єдині ділянки відкритої шкіри — це долоні, обличчя й горішня частина ступнів. Я мала б обливатися потом, але ні.

Я знаю, що він бачить — жінку з короткою стрижкою каскадом, з видовженим обличчям, найпомітнішою рисою якого є величезні очі. Жодної косметики. Ці ляпки штучного кольору й відтінків — не для мене. Оце й усе. Більше нема на що дивитися. Поганенька на вроду — от якою я себе вважаю. І це мене влаштовує.

— Отже, це і є ваш гіпотетичний скромний прихисток. Нівроку, еге ж?

І він-таки справді має слухність. Кімната дійсно нівроку. Простора й затишна, як і вказано в оголошенні. Вона розташована під самісіньким дахом, тому стеля похила. Приміщення затоплене природним світлом: золотаві промені сонця сотаються крізь мансардне вікно й люкарну², з яких до того ж відкривається велична панорама вулиці й передмістя Північного Лондона. Я бачу маленький, прикрашений вигадливим ліпленням чорний

¹ Сніговик Фрості — персонаж американського різдвяного короткометражного мультфільму за мотивами однойменної популярної різдвяної пісні.

² Люкарна — вид дахового вікна, переважно овальної або круглої форми.

камін з металевим екраном — завдяки йому до кімнати не потрапляє сміття з димаря. Овальне долівкове дзеркало. На стінах свіжі білі шпалери, мостини підлоги також нещодавно пофарбовані в біле. Меблювання витримане в мінімалістичному стилі, але вкрай функціональне: двоспальне ліжко під простеньким ліжником, тумбочка біля нього, вбудована шафа, письмовий стіл і офісне крісло. Але мені тут подобається. Адже я не надто вимоглива.

Ця кімната наче спеціально для мене призначена.

Є єдина невеличка проблема — задушливі пахоці освіжувача повітря. Солодкавий, нудотний спиртовий запах достеменно промислового походження. Але байдуже. Якщо ця кімната буде моя, я завиграшки його позбудуся.

Але зараз від нього свербить у носі, а в роті я відчуваю гіркуватий присмак.

— З мого боку не буде нахабством спитати, чому поїхав ваш попередній пожилець?

— Попередній пожилець? — Він дивиться на мене, схиливши голову до плеча, усмішка раптом де й поділася. — А чому ви раптом вирішили, що до вас тут хтось жив?

— Просто цікаво, з якої причини можна покинути таке фантастичне помешкання.

На його обличчі знову з'являється усмішка.

— До вас у нас не було пожилеців, Лізо. Ви перша! Хотите побачити кухню та їдальню?

Вже у дверях я не втримуюся — озирнувшись, ще раз кидаю на кімнату довгий погляд.

Їдальня виявляється цілком пересічною, її декоруванням господарі достеменно нехтують, бо тут і досі стоїть незграбний дерев'яний стіл, стільці й шафа родом з 90-х років минулого століття. Мама була б просто приголомшена. В її будинку їдальня — це предмет гордоців і втіхи. Місце, куди родина приходить, щоби побути разом, поділитися наболілим, посміятися. Мабуть, багато хто зважив би, що це трохи застаріла концепція, але моя матінка дуже шанує традиції.